

VINERI • 28 IULIE 2006 • ANUL LVI NR. 30

FONDAT ÎN 1951
FOAIA 80 FOAIE

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Creație, excursii și concursuri pentru copii

Jula așteaptă și turiști români

Rugăciunile deschid tainele lui Hristos

CALENDAR ORTODOX

31 iulie, luni – *Înainteprăznuirea scoaterii Sfintei Cruci*. Sfântul și Dreptul Evdochim
1 august, marți – Scoaterea Sfintei Cruci; Sfinții 7 Mucenici Macabei. (*Începutul Postului Adormirii Maicii Domnului*)
2 august, miercuri – Aducerea moaștelor Sfântului întâiului Mucenic și Arhid. Ștefan
3 august, joi – Cuviosii Isachie, Dalmat și Faust
4 august, vineri – Sfinții 7 tineri din Efes; Aducerea moaștelor Cuv. Muceniță Evdochia
5 august, sâmbătă – *Înainteprăznuirea Schimbării la Față a Domnului*. †) Cuviosul Ioan Iacob de la Neamț
6 august, duminică – (†) **Schimbarea la Față a Domnului**. (*Dezlegare la pește*)

AGENDĂ

31 iulie

1782 – în România, Caragea Vodă a înființat cel dintâi pașaport, „Pășușul”, pentru a putea călători în alte țări.

1 august

1862 – s-a constituit Ministerul Afacerilor Străine al României.

1901 – vede lumina tiparului primul tratat consacrat istoriei limbii române – „Histoire de la Langue Roumaine” de Ovid Densusianu.

2 august

1847 – Nicolae Bălcescu a descoperit, în Cabinetul de stampe al Bibliotecii regale din Paris, o gravură din 1601 a lui Sadler reprezentându-l pe Mihai Viteazul, primul portret autentic cunoscut al marelui domnitor.

3 august

1861 – până în 1870, revista politică „Concordia” a apărut la Pesta, bisăptămânal.

4 august

1889 – s-a stins din viață poeta Veronica Micle, cea care a inspirat multe din minunatele poezii de dragoste ale marelui poet Mihai Eminescu.

5 august

1922 – s-a născut, în localitatea Siliștea-Gumești, scriitorul Marin Preda, autorul romanelor „Cel mai iubit dintre pământeni” și „Moromeții”.

6 august

1875 – s-a stins din viață scriitorul danez Hans Christian Andersen.

Poza săptămânii

– Degeaba ți-am spus eu ție să iei o șatră pântru tri persoane...

Micherechi

Tabără
de dansuri populare

În perioada 7–12 august, Casa de cultură „Gheorghe Dulău” din Micherechi organizează cea de-a doua ediție a taberei de dansuri populare românești, cu sprijinul acordat de Fundația Publică pentru Minorități și Fundația de Artă și Cultură.

Participantii la tabără vor fi instruiți de *Patyi Zoltan*, coregraful și conducătorul echipei de dansuri populare din Micherechi. La tabără se vor învăța dansuri și

cântece românești, în special cele specifice localității. Pe data de 11 august, vineri seara, copiii prezenți în tabără vor prezenta, pe scena casei de cultură, dansurile învățate în cursul săptămânii după care va avea loc o seară de „joc”.

Pentru Festivalul Castraveților este așteptată o formație de dansuri populare românești din Viena, care va evolua pe scenă și la programul cultural de vineri.

A.L.C.

Seghedin

Festival internațional
de dansuri populare

În perioada 26–30 iulie, la Seghedin are loc cea de-a 22-a ediție a Festivalului Internațional de Dansuri Populare. Festivalul împlinește 40 de ani de la prima ediție, din 1966. Pe lângă numeroșii invitați din țară vor sosi și formații din străinătate, astfel din Rusia, Bulgaria, Polonia și

Turcia, dar publicul din Seghedin va putea aplauda și dansurile Ansamblului „Tímışul”. Spectacolele se vor desfășura în diferite locații ale orașului, în piețe și pe străzi, iar spectacolul de gală va avea loc pe scena Jocurilor în Aer Liber, în seara de 29 iulie.

I. Kaupert

Taliándörög

Minoritățile
în Valea Artelor

La ediția din acest an a festivalului intitulat Valea Artelor, din perioada 28 iulie – 6 august, organizatorii se pregătesc și cu un program dedicat prezentării minorităților din țară. Sâmbătă, 29 iulie, în satulețul Taliándörög se va aranja o „Alee a Naționalităților”, unde se vor prezenta toate cele 13 minorități naționale și etnice din țară, prin muzică și dansuri, prin

fotografii și expoziții. Românii din Ungaria se vor prezenta prin fotografii puse la dispoziția organizatorilor de către redacția săptămânalului nostru.

Valea Artelor se găsește la nord de Balaton, cuprinzând șase sate din jurul localității Kapolcs. Cea de-a 18-a ediție a festivalului se va desfășura în 50 de locuri cu o mie de programe.

E. I.

**Opiniile sunt libere, dar nu
și obligatorii.**

Ion Luca Caragiale

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Tabără de creație la Micherechi
(Foto: Rita Pătcăș)

Moneasa

Festivalul
clătitelor

Moneasa se pregătește de festivalul clătitelor. Ca în fiecare vară, stațiunea din Munții Apuseni organizează o petrecere culinară unică în România: festivalul clătitelor.

Ajunsă la cea de-a șasea ediție, manifestarea are loc în ultimul week-end al lunii iulie, între 29–30 iulie. Două zile de clătite gratis, de concursuri, un concert cu Daniel's Band, discotecă în aer liber „Pan-Cake Festival Party” – aceasta este, pe scurt, oferta organizatorilor. Atracția festivalului, ca în fiecare an, sunt tradiționalele concursuri între reprezentanții mass-media, politicienii și turiștii care se vor întrece pentru a pregăti cele mai bune clătite. Ca o noutate, în acest an se va organiza chiar și o licitație a clătitelor. Anul trecut s-a stabilit un record: peste 10.000 de clătite au fost pregătite și consumate în cele două zile de festival.

I. K.

Arad

Festivalul
Berii

La Ștrandul Neptun din Arad se va organiza în zilele de 4–5–6 august Festivalul Național de Bere. Vineri, 4 august va evolua pe scenă *Ana Lesko, Claudiu Mister, Mihai Mărgineanu* și formațiile Vama Veche și Simplu. Sâmbătă participanții au ocazia să se distreze cu Cargo, Paraziții, Heaven, B-Ton, PAUL & SRG, iar duminică cu Direcția 5, Fly Project, Tamaingo - Arad și cu un program de muzică populară susținut de Ștefan Munteaș, Ovidiu Sandu, Ionuț Blaj și Rapsodia Arădeană. Spectacolul va începe în fiecare zi la ora 15.00, cu concursul de bere.

A.L.C.

Date și statistici, înainte de alegeri

Aproape în fiecare a doua localitate din țară se vor ține la toamnă alegeri de autoguvernări minoritare. Conform datelor de pe site-ul Biroului Electoral Central (www.valasztas.hu), în 1448 de localități se vor putea înființa autoguvernări minoritare, dintre care 47 vor fi cele românești. În total, 4404 cetățeni din 90 de localități s-au înscris pe listele românești.

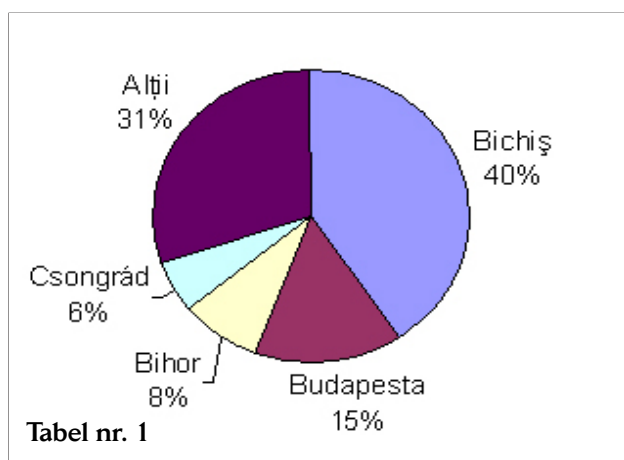
La recensământul din anul 2001, în Ungaria, 7995 de persoane s-au declarat a fi de naționalitate română și 8482 de cetățeni au spus că limba lor maternă este română. Dintre cei care s-au declarat de naționalitate română 3233 trăiesc în județul Bichiș, 1205 în Budapesta, 669 în județul Bihor, 441 în județul Csongrád, iar 2447 de cetățeni în alte județe ale țării (vezi tabelul nr. 1).

În anul 2002, s-au înființat 44 de autoguvernări românești, dintre care 18 au fost în Budapesta, 12 în județul Bichiș, 9 în județul Bihor și 5 în județul Csongrád.

În toamna acestui an se vor putea înființa 47 de autoguvernări: 16 în Budapesta, 13 în județul Bichiș, 11 în județul Bihor, 5 în județul Csongrád, 1 în județul Borsod-Abaúj-Zemplén și 1 în județul Pest.

Se vor desființa autoguvernările românești din Budapesta, sectoarele I, IX, XIII și XX, precum cea din Biharkeresztes. Se vor putea înființa noi autoguvernări la Budapesta, în sectoarele IV și XIX, precum în localitățile Budaörs, Bichiș, Dobrițan, Mezősas, Leta Mare și Szendrölád.

Comparând datele de la recensământ cu cele de la înregistrările din perioada 1 iunie – 15 iulie, aflăm că – după recensământ – la Budapesta, cei mai mulți ro-

mâni trăiesc în sectorul V, unde s-au declarat de români 109 cetățeni, dar s-au înscris acum numai 36 de persoane.

Șase sectoare budapestane însă sunt „suspecte”, deoarece în sectoarele XV, XVI, XVII, XVIII, XIX și XXI s-au înscris pe listele românești mai mulți decât câți s-au declarat de naționalitate română (49 – 45, 43 – 37, 45 – 31, 42 – 35, 33 – 29, 63 – 43). (Vezi tabelul nr. 2)

La fel de „interesante” sunt și acele localități, în primul rând din județul Bihor, unde la recensământ nimeni nu s-a declarat de naționalitate română, iar acum s-au înscris pe listele de alegători români. Astfel de localități sunt Peterd și Mezősas, unde s-au înscris 46 și 57 pentru a alege autoguvernare românească. La Peterd există o biserică ortodoxă, dar la Mezősas nu este nici o instituție româ-

nească. La Darvaș, unde și până acum a fost autoguvernare românească, doar o singură persoană s-a declarat de naționalitate română, iar acum 93 s-au înscris pe lista românească.

Pentru prima dată se va înființa autoguvernare românească la Dobrițan și la Bichiș. La Dobrițan, după recensământ, trăiesc 102 români, iar la Bichiș 11.

În localitatea Szendrölád din județul Borsod-Abaúj-Zemplén, 38 de persoane s-au înscris pe listele românești. Acum cinci ani aici nici o persoană nu s-a declarat de naționalitate română. La Budaörs, în județul Pest, s-au înscris 37 pe listele românești, iar la recensământ 17 s-au declarat de români.

După încheierea perioadei de înregistrări, *Rytkó Emília*, conducătorul Biroului Electoral Central a reamintit, în cadrul unei conferințe de presă, că la alegerile minoritare din acest an – tocmai pentru a descoperi „aventurierii” – nu vor mai fi candidați independenți, ci numai persoane delegate de asociații ale naționalităților.

E. Iova

Gura satului

„Fost-am pruncu’ pădurii și nu m-or mâncat lupii...”

Așe zăce o horă rămânească de la Maramureș, ce-am auzat-o când am fost la uspată în Râmânia, la șogoru’ Mihai.

Dă când mi-s nu m-am temut dă nime’, nici dă umbrame’, numa’ dă Dumnezo’, alduitu’! Da ‘amu or vinit vremurile dracului la Chitighaz, și unde-și bagă dracu coada, numai bai și sfadă îi!

Dac-o da Dumnezo’ și-om trăi pân’ la toamnă, ne-om aleje și noi pă cei mai buni să șadă la cormanu’ rămân timer din Ungaria.

Numa amu-i bai, că umblă lupii pân’ Chitighaz după țadulele oamenilor, să să scrie cât mai mulți că-s rămâni și să-și sovozască tăt pă aiștia d’amu. N-ar fi nici o zământă, dacă făceau treabă bună, ca oamenii, dă’ ce-or făcut, aceie nu-i treabă!

Că numa ș-or umplut jeburile, or vândut taihazu, i-or ciupit și pă prunci la tabără și dracu mai știe pă cine, să le coate-n cap! Apu aiște, să zăc că-s rămâni! Pă truda lor! Că dacă i-ai țapa pă foc, n-ar arde! Aiște-s lupi, încă dă cei turbați! Așe or vinit și la mine vo doi, să le dau țadula, că le-or duce ei la casa satului, numa io să sovozască pă Guiaș, pă Fina, pă Petrea lu’ Curu și pă Buhoaie, c-aiște or griji de noi, să nu ne mănșe ungurii!

D’apu, Doamne apără, că io cu ungurii n-am nici un bai, că-s oameni ca și mine, că laolaltă am crescut și ne-am jucat cu fluiera-n hămoacă și tare bine mă am cu tăt! Io n-am vrut să-i băntălesc, numa am zăs cătă ii să margă la cel ce i-o mănă, că io n-oi sovozi pă nici unu dânt’ aiștia, că nu mi-i place, nici să-i vād, nici să-i aud! Apu așe urāt s-or uitat cătă mine, mai că nu m-or mănșat ca lupii cei turbați!

Dapu’ n-avem noi în satu’ nost oameni ocoși care nu-s așe flămânzi după bani și care vorbesc mândru rămânește? Dară n-avem, numa că nu-i lasă lupii să conducă, ferita Sfântu, că-i mănșă așe cu ronghiuri cu tăt. Dapu’ cine mi-s io, să mă scrie alți pă popire?!

Dapu’ ducă-să boalii dă spurcați și lese-i pă oameni să sovozască pă cine or vre’, nu-i musai să-i măie din spate, ca pă jidovi cu steaua galbănă!

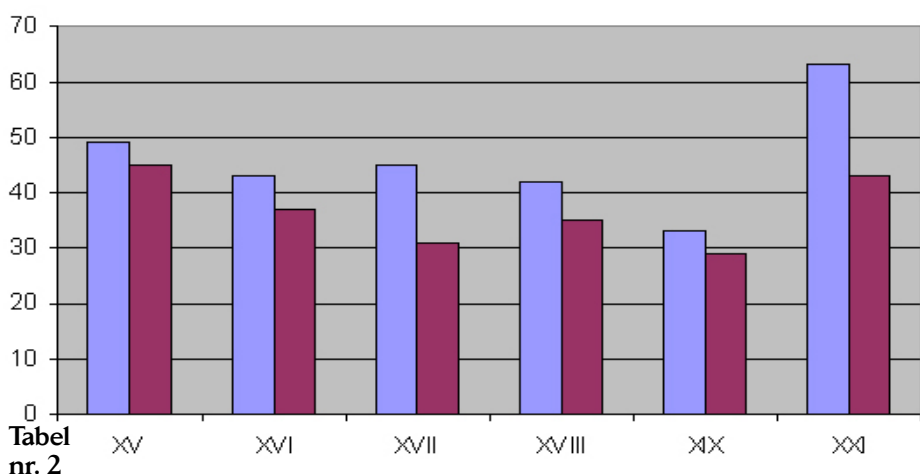
Amu voi mai zăce oarece: P-aiștea care is amu la AȚEREU, no-i sovozi... Nici dacă să cacă tăt mănăntăl ca iepurii, c-așe m-am urāt dă tăt ca dă dracu. Și-oi zăce și cătă vecinu Gyuszi să nu-i sovozască că mănșă dă pă noi tăt banii care ni-i dă țara ungurească, numa d-aceie că sântem rămâni și știm vorbi rămânește! Io oi sovozi pă cine știu io că nu-i vândroc! P-aiștia d’amu, să-i șterjem cu paie ude la cur, apu ducă-să la ișcoală să mai învețe oleacă! Că și pruncii mei au mai mult dă șasă clase, apu tăt mai învață să nu fie tumna așa dă proști! Apu’ fiți buni, drajii mei, și nu vă temeți dă lupi, că tăt nu v-or mănșă, haba prăbălesc și dau dânt aripi!

Gheorghe a lu’ Măriuța, dă pă ulița ceie mare,
dă la tapoș încoace cătă stație, a triie casă
cu căput dă bādic și țângălău

VIZIONAȚI ECRANUL NOSTRU PE INTERNET!

Ecra
Nost

www.mtv.hu

Programe de finanțare 2006

Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe din România a stabilit recent 10 categorii de programe prin care va sprijini comunitățile românești din afara granițelor. Pentru cei interesați, redacția noastră va pune la dispoziție formularele pe baza cărora se poate concura la aceste proiecte noi.

1. Programul „Mihai Eminescu” Obiectiv: promovarea limbii române

Programul finanțează proiecte dedicate:

□ Organizării de cursuri de limbă, cultură și civilizație română în centre universitare și școli din țări cu comunități românești semnificative

□ Sprijinirii culturii scrise aparținând comunităților românești de peste hotare, având în vedere editarea și distribuirea de ziare, reviste și cărți în limba română

□ Înființării și susținerii activității curente a unor biblioteci de carte românească

□ Sprijiniri financiare a emisiunilor radio-TV în limba română prin:

– Înființarea, dotarea sau modernizarea unor posturi locale de radio și televiziune destinate românilor de peste hotare

– Realizarea de emisiuni și programe românești în vederea difuzării sau a retransmisiei, în colaborare cu instituțiile de profil

□ Organizări de conferințe, seminarii, simpozioane, manifestări culturale ș.a., în scopul promovării limbii, culturii și civilizației române

□ Susțineri financiare pentru vizite de documentare și realizarea unor studii de cercetare în domeniu

2. Programul „Spiru Haret” Obiectiv: susținerea învățământului în limba română pentru comunitățile românești de peste hotare

Programul are în vedere finanțarea proiectelor orientate spre:

□ Sprijinirea învățământului în limba română prin:

– Înființarea de școli sau clase-pilot cu predare în limba română, în localități cu comunități românești numeroase

– Alocarea de fonduri pentru construcția, repararea și dotarea unor școli și grădinițe pentru copii români din alte țări

– Acordarea de finanțare pentru organizarea, dotarea și funcționarea unor școli de week-end

– Acordarea de finanțare pentru organizarea, dotarea și funcționarea unor școli parohiale

– Acordarea de burse pentru copii și tineri români din străinătate, pentru a studia în școli și universități din România

– Susținerea unor evenimente de promovare culturală organizate de către lectoratele de limbă, cultură și civilizație românească din străinătate, ce se adresează deopotrivă comunității românești din țara respectivă și publicului academic sau cultural local

– Dotarea lectoratelor de limbă, cultură și civilizație românească din străinătate cu materiale necesare susținerii activităților de promovare culturală

□ Sprijinirea financiară a unor activități extra-școlare pentru copii și tineri români din afara țării prin:

– Organizarea de concursuri tematice de limbă, cultură și civilizație românească

– Organizarea de expoziții sau alte manifestări culturale ale copiilor și tinerilor români din afara țării

– Organizarea de școli de vară în România și în străinătate

– Organizarea de tabere școlare în România sau în străinătate

□ Susținerea activității de specializare și perfecționare a cadrelor didactice care predau discipline legate de limbă, cultură și civilizația românească în școli din afara granițelor prin:

– Organizarea de cursuri de vară pentru cadre didactice care predau cursuri de

limbă, cultură și civilizație română

– Organizarea de vizite de documentare și schimburi de experiență privind metodologia predării disciplinelor respective în școli din România

– Acordarea de burse de cercetare pentru cadre didactice din afara țării, în vederea perfecționării și a specializării în metodologia predării limbii, culturii și civilizației românești

3. Programul „Ion Luca Caragiale” Obiectiv: promovarea culturii române prin intermediul artelor spectacolului

Programul este destinat proiectelor care vizează:

□ Organizarea de turnee cu spectacole din România în țări în care există importante comunități de români

□ Stimularea creativității românilor din afara granițelor prin organizarea de concursuri și premierea unor creații ale artiștilor români de peste hotare

□ Punerea în scenă a creațiilor premiate și itinerarea acestora în cadrul unor turnee în țară sau în străinătate

□ Organizarea de festivaluri cu participarea unor spectacole realizate în cadrul comunității românești de peste hotare

□ Producția unor spectacole care pun în valoare cultura română, asigurându-i vizibilitatea în cadrul patrimoniului cultural universal

□ Organizarea în cadrul comunității românești din afara granițelor unor festivaluri de film românesc care să pună în evidență valoarea cinematografului românesc

□ Organizarea, în România și în străinătate, de ateliere de actorie cu participarea unor personalități din diaspora pentru tineri actori din România și din străinătate

□ Acordarea de burse pentru dezvoltarea abilităților specifice artelor spectacolului

(Continuare în pag. a 10-a)

A murit cărturarul Raoul Șorban

Criticul de artă și profesorul Raoul Șorban, fost rector al Institutului de Arte din Cluj-Napoca, personalitate marcantă a României, a încetat din viață, la vârsta de 94 de ani. Raoul Șorban a primit distincția „Drept între Popoare”, în anul 1987, pentru că a salvat în vremea Holocaustului mii de evrei amenințați cu moartea în Ardeal.

Născut la 4 septembrie 1912, Raoul Șorban a fost o personalitate europeană de tip renascentist. Considerat drept unul dintre marii critici ai artei contemporane, profesor universitar în țară, dar și titular de catedră la Madrid, conferențiar la Paris, Londra, München, doctor în arte la Budapesta, Raoul Șorban a fost apreciat ca un adevărat fenomen. În ultima perioadă a vieții, tinerii apropiati ideilor naționale îl numeau un „sfânt între oameni”.

Raoul Șorban s-a născut în familia unor nobili români, în 1912, la Dej. Între anii 1940 și 1944 a colaborat cu mișcarea sionistă pentru salvarea evreilor din nord-vestul Ardealului, ocupat de Ungaria horthystă. La finele anilor '40 a ocupat funcția de rector al Institutului de Artă din Cluj, după care a fost scos din învățământ și recalificat zugrav. I-a fost confiscată casa, iar în 1952 a fost întemnițat de regimul comunist. Patru ani mai târziu a ieșit din închisurii.

soare și a reușit să obțină postul de redactor la Editura de Stat pentru Literatură și Artă, de unde a fost dat afară pentru că încheiase un contract cu Lucian Blaga pentru scrierea unei cărți despre bisericile românești din Ardeal. În 1958 a fost primit la Televiziune, apoi, în 1963, la catedra de Istorie a Artei de la Universitatea București, de unde a ieșit la pensie, în 1978. Și după pensionare, a avut o intensă activitate publicistică și artistică, fiind autorul, în ultimii 15 ani, a peste 400 de tablouri. În 1987, la Tel Aviv, profesorul Raoul Șorban a fost consacrat „Drept între popoare”, acest titlu de mare noblete fiindu-i conferit pentru contribuția sa la salvarea vieților a mii de evrei.

Ultimul său interviu a fost acordat, luna trecută, ziarului ZIUA, pe tema cazului Fundației Gojdu, de care profesorul Raoul Șorban a fost foarte atașat de-a lungul vieții. Profesorul aprecia privind această afacere „că totul este escrocherie în politica maghiară și escroc este și acela care se alătură unei escrocherii”, declarându-se uimit de faptul că „forțele politice de la noi servesc punctul de vedere maghiar”. Marele cărturar a fost înmormântat la Dej, în Cimitirul Florilor, alături de părintele său, compozitorul Guilelm Șorban.

E. I.

Timișoara va avea Muzeu de Artă

Ministrul român al Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu, a anunțat recent, la Timișoara, că primul Muzeu de Artă din vestul țării, care va funcționa în cadrul Palatului Baroc din municipiul de pe Bega, se va deschide până la sfârșitul lunii noiembrie. Muzeul va găzdui permanent colecția de tablouri a plasticianului Corneliu Baba, respectând astfel dorința artistului. Palatul Baroc a fost construit între anii 1752-1754. Șantierul de renovare a fost deschis în urmă cu 14 ani, dar, după descoperirea unei ciuperce care a atacat tot ceea ce era din lemn, proiectanții au decis extinderea lucrărilor.

R. P.

ROMANIAN GLOBAL NEWS
agentia de presa a romanilor de pretutindeni
www.rgnpress.ro redactia@rgnpress.ro

www.romanul.hu

Jula așteaptă și turiștii români

La sfârșitul primăverii, orașul Jula a lansat un proiect intitulat „Întreabă-mă pe mine”, în urma căruia 24 de tineri julani – printre care și vorbitori de limbă română – stau la dispoziția turiștilor cu informații referitoare la curiozitățile orașului, dar organizează și programe cultural-distractive și sportive pentru toți cei interesați. Despre proiectul „Întreabă-mă pe mine” și turismul orașului balnear am stat de vorbă cu *Gyulavári Andrea*, conducătoarea Biroului Tourinform din Jula.

– Cum ați caracteriza în mijlocul verii turismul orașului Jula?

– În ciuda faptului că meteorologii ne-au profețit în luna mai și iunie că abia vom avea parte de vară caldă, în această perioadă este mare caniculă în întreaga țară. Într-un oraș cu băi termale, oraș în care Băile Cetății sunt cele mai atractive curiozități, este foarte important ca vara să fie caldă, să avem timp frumos. Actualmente, la mijlocul lunii iulie, orașul este plin de turiști, nu mai avem unde să-i cazăm pe cei care vor să-și petreacă vacanța la Jula. Acest lucru se datorează manifestărilor cultural-distractive, spectacolelor Teatrului Cetății, Festivalului internațional de dansuri ale naționalităților și așa mai departe. Se pare că până în 20 august vor fi arhipline hotelurile orașului. Tocmai din această cauză ne străduim să aranjăm marketingul în așa fel încât să ne concentrăm și pe sezoanele dinainte și după vară.

– Ce fel de programe oferă Jula celor care efectuează o vizită pe aici?

– Cel care aude numele Jula, imediat își aduce aminte de trei lucruri: Băile Cetății – instituție cu patru stele atât în categoria ștrandurilor, cât și a băilor termale, situându-se într-un parc de 8,5 ha, cu 19 bazine, al doilea lucru este cetatea, care abia de un an și jumătate și-a redeschis porțile cu 24 de camere de expoziții după o generare în valoare de 600–700 de milioane de forinți, iar al treilea lucru de care își aduc aminte oamenii este cârnațul julan. Vorbind despre cârnaț, restaurantele orașului oferă un meniu foarte bogat atât din gastronomia maghiară, cât și din cea internațională.

În ce privește manifestă-

rile mari, aproape în fiecare săptămână a verii ne putem mândri cu câte-un program de înalt nivel. Recent s-a terminat Festivalul cușcușului, apoi, după cum am amintit mai sus, vom avea Festivalul dansurilor „tuturor națiunilor” și alte programe culturale. Un lucru foarte important este că autogovernarea locală a început și a câștigat încă anul trecut un proiect de un sprijin de 143 milioane de forinți, adică a înființat un serviciu de informații și ajutor, intitulat „Întreabă-mă pe mine”. Acest serviciu animator funcționează sub conducerea Fundației Publice Termale. În cadrul acestui proiect am ales 24 de tineri julani care au deja diplome, vorbesc limbi străine și sunt la începutul carierei lor. Ei au participat între februarie și mai la cursuri de perfecționare, la care au studiat marketing, limbi străine, economie, istoria artelor, informații despre turism, comunicare etc. Apoi, în iunie a început munca lor, au început să organizeze programe în oraș. Conform informațiilor primite de la turiști, tinerii noștri s-au acomodat repede în oferta turistică a orașului. Se pare că oaspeților le sunt simpatici acești tineri, îi caută și le cer ajutorul. În curtea Băilor Cetății tinerii oferă celor mai mici jocuri distractive, organizează concursuri sportive, volei, fotbal, golf. Avem trei fete care se descurcă foarte bine în domeniul sportului, astfel ele oferă celor interesați în fiecare zi yoga, gimnastică, aerobic. Tot așa în fiecare zi de marți și sâmbătă, îmbrăcați în costume populare, prezintă turiștilor istoria cetății, conducându-i prin cetate. În fiecare zi, după amiază, călăuzesc turiștii prin oraș cu trenulețul. La fel, în proiectul nostru a fost inclus și un autocar de

25 de persoane cu care organizăm mici excursii, ca de pildă vizitarea expoziției Munkácsy din Bichișciaba. Pentru această expoziție se pot procura bilete și la Biroul Turistic. Cel care cumpără la noi bilet, în oricare zi de vineri poate să plece de la ora 15.00 cu autocarul nostru la expoziție unde animatorii călăuzesc vizitatorii, iar în drum le vorbesc despre județul Bichiș și reședința județeană Bichișciaba.

– Ce limbi străine vorbesc acești tineri?

– Sunt între ei care vorbesc foarte bine limba germană, alții știu engleza, dar sunt printre ei care vorbesc românește, franțuzește, în italiană, iar o fată cunoaște și limbajul surdo-muților. Animatorii sunt mereu pe teren, în oraș, la băi, la cetate, dar avem și tineri de gardă la Biroul Turistic din strada Kossuth nr. 7.

– Ce fel de naționalitate au turiștii care efectuează vizite la Jula?

– Conform datelor Oficiului de Statistici, aproximativ 10 la sută dintre turiștii orașului sunt din străinătate, iar 90 la sută sunt de cetățenie maghiară. Majoritatea celor din străinătate vin din Germania, dar tot mai des avem musafiri și din țările vecine, din România, Serbia, Polonia, Austria și Croația. Cel mai mult îi atrag

Băile Cetății, dar participă cu multă plăcere și la diferitele programe culturale. Am mai avut turiști și din Noua Zelandă, Costarica și Japonia.

– Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană de la 1 ianuarie 2007, când se vor desființa granițele dintre cele două țări, credeți că se vor intensifica relațiile Julei cu orașele înfrățite din România?

– Consider că Jula este un oraș tot mai popular și pentru oaspeții din România, iar dacă vor dispărea granițele vom avea tot mai mulți oaspeți români. La fel, cunoscând obiceiurile de călătorie ale localnicilor, foarte mulți cetățeni maghiari vor

călători în România. Eu personal anul trecut mi-am petrecut vacanța de vară în România. Sunt convinsă că, dacă nu vor mai exista granițe, relațiile turistice dintre cele două țări vecine vor fi mai intensive. Luăm în considerare faptul că mergând spre România găsim mult mai repede munți și văi, peșteri, peisaje minunate decât să plecăm spre nordul Ungariei. Numai că până când există granițe, oamenii pornesc la drum mult mai greu, decât atunci când nu vor mai fi aceste bariere. Sunt convinsă că din 2007 va începe o nouă etapă în relația dintre Ungaria și România.

Rita Păcaș

Câștigați bilet la expoziția Munkácsy!

1.

Autogovernarea Românească din Bichișciaba oferă cinci bilete cadou (câte unul în fiecare săptămână) celor care vor răspunde corect la întrebările publicate în *Foaia românească*. Răspunsurile pot fi trimise pe cale poștală, până în prima vineri după apariția numărului în care a apărut întrebarea. Răspunsul la prima întrebare se va trimite până pe 4 august, pe adresa 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8.

Pe plic însemnați: „Munkácsy la Bichișciaba”.

Întrebarea săptămânii a 30-a:

Ce legături a avut pictorul Munkácsy Mihály cu orașul Bichișciaba?

Răspuns: _____

Nume: _____

Adresa: _____

Telefon: _____

Pastorul Vasile Bodiș și-a luat rămas bun de la Biserica din Chitighaz

În data de 25 iunie 2006, Biserica Baptistă din Chitighaz a organizat festivitatea de rămas bun a pastorului Vasile Bodiș, care a slujit timp de 5 ani ca pastor în Biserica din Chitighaz și cercul din zonă, Mezőkovácsháza și Medgyesegyháza. Cu această ocazie, de dimineață, mesajul divin a fost prezentat de pastorul Kiss Tibor, președintele Comunității Baptiste din zona Crișurilor. Alături de el au primit cuvântul: Ștefan Cioca, prezbiterul bisericii, care a cântat un duet cu soția dumnealui, Ștefan Sziklasi, conducătorul Bisericii, Gavril Rus, membru al comitetului Bisericii. Alături de ei au slujit copiii sub conducerea surorii Szabóné Stelkovits Andrea,

corul și fanfara. Au fost prezenți și din Mezőkovácsháza, fratele Ștefan Buzás, care a avut câteva gânduri, iar Kiss Tiborné și-a exprimat mulțumirea pentru anii de slujire ai soților Bodiș.

După amiază serbarea a continuat, invitat fiind subsemnatul Teofil Tripo, care a avut un mesaj bazat pe textul din Exodul capitolul 6:1-13, unde Dumnezeu promite izbăvire și însoțire chiar în pustie, poporului Izrael, iar după această călătorie era făgăduit Canaanul.

A mai luat cuvântul fratele Macovei din partea Bisericii Penticostale, Alexandru Finna, din partea auto-governării românești, iar din partea cercului de surori,

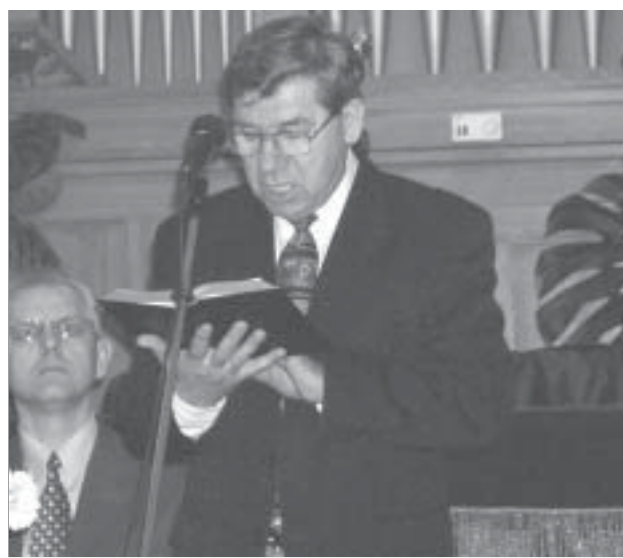
Valeria Sălăjan, și au slujit și tinerii Bisericii.

Stând de vorbă cu pastorul Bodiș l-am rugat să împărtășească câteva din impresiile cu care se desparte de Biserica, după o activitate de 5 ani.

— Cu ce impresii vă despartăți de Biserica Baptistă din Chitighaz, perioada de 5 ani fiind un timp suficient de lung pentru a vă putea crea o imagine de ansamblu?

— Foarte greu de exprimat. Am avut impresii foarte bune, momente călduroase, colaborare bună, dar am întâmpinat și probleme. Chiar această situație a plecării noastre arată faptul că suntem epuizați pentru ideile de a merge mai departe. Capacitățile noastre sunt limitate și trebuie să vină alții, care să continue lucrarea, așa cum spune Apostolul Pavel în 1 Corinteni 3: 4-9,

„Cine este Pavel? Și cine este Apolo? Niște slujitori ai lui Dumnezeu, prin care ați crezut; și fiecare după puterea dată lui de Domnul. Eu am sădit, Apolo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească: așa că nici cel ce sădește, nici cel ce udă nu sunt nimic; ci Dumnezeu, care face să crească. Cel ce sădește și cel ce udă, sunt tot una; și fiecare își va lua răsplata după osteneala lui. Căci noi suntem împreună lucrători cu Dumnezeu. Voi

sunteți ogorul lui Dumnezeu, clădirea lui Dumnezeu.”

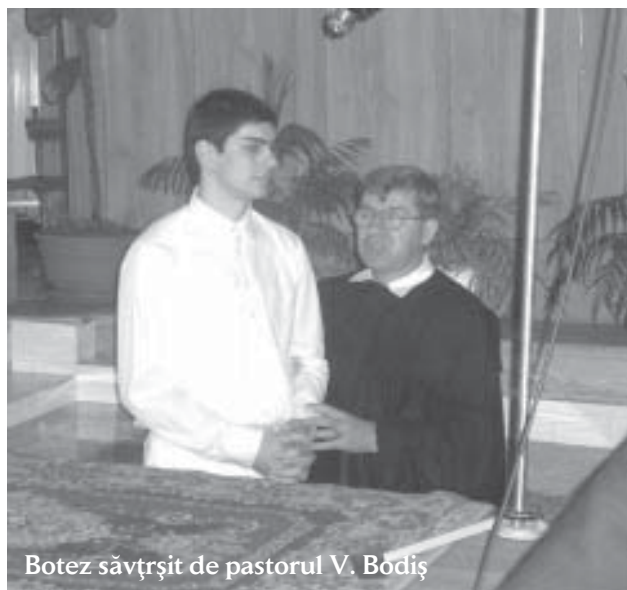
Aceasta este natura lucrării noastre. Suntem limitați la o perioadă. Simt că, chiar dacă am ajuns la această concluzie sunt fire care ne leagă de aceste locuri, relații de credință și etnice. M-am simțit bine între frați. Sursa problemelor a constat în modul diferit de a vedea soluționarea anumitor aspecte din lucrare. Scopul a fost același. Majoritatea vor mersul bun al Bisericii. Dorința mea este pentru viitor ca Dumnezeu să dea o vedere clară în toate privințele în lucrarea Lui. Aș încheia cu următorul motto biblic:

„Nu încetez să aduc mulțămiri pentru voi, când vă pomenesesc în rugăciunile mele.

Și mă rog ca Dumnezeul Domnului nostru Isus Cristos, Tatăl slavei, să vă dea un duh de înțelepciune și descoperire, în cunoașterea Lui, și să vă lumineze ochii inimii, ca să pricepeți care este nădejdea chemării Lui, care este bogăția slavei moștenirii Lui în sfinți, și care este fața de noi, credincioșii, nemărginita mărire a puterii Sale, după lucrarea puterii tăriei Lui...” Efeseni 1:16-19

În numele Bisericilor și al pastorilor colegi dorim ca Dumnezeu să-L binecuvinteze pe colegul Vasile Bodiș și îi mulțumim că a fost un bun slujitor al lui Dumnezeu în acești ani, iunie 2001 – iunie 2006, în Biserica Baptistă din Chitighaz.

Pastor Teofil Tripo

Botez săvârșit de pastorul V. Bodiș

Bucură-te tinere

Fiecare avem nevoie de modele. Fie că vrem sau nu, suntem ființe influențabile. Zilnic recepționăm mesaje din literatură și mass-media, preluând astfel în viețile noastre lucruri care aparțin altora. Însă influența celorlalți poate fi și bună, și rea. Uneori ne alegem modelele inconștient, acesta fiind un părinte, un profesor, un cântăreț, de ce nu, chiar și un actor. Dar noi suntem suficient de pregătiți ca apoi, la rândul nostru, să devenim modele demne de urmat de alții?

Auzim destul de des zicându-se „trăiește clipa”. Nu sună așa de rău... însă trebuie să știi cum să trăiești clipa.

Într-adevăr trebuie să ne bucurăm de viață, să fim

veseli și dornici să cunoaștem cât mai multe, dar trebuie să fim atenți că cineva dorește să pună stăpânire cu tot dinadinsul pe mintea și sufletul nostru, și acela nu este nicidecum cel mai bun prieten al nostru, ci Satana.

Isus dorește să devenim oameni mari, crescând spre a atinge înălțimea staturii Sale. Te-ai gândit vreodată să-l faci pe Isus cel mai bun prieten al tău și să-l ceri sfatul oricând vrei să faci ceva, chiar și în cele mai mici amănunte?

Atât timp cât Isus este modelul tău, formându-ți un caracter creștin devotat și fiecare clipă care i-o acorzi cerându-l sfatul, cu siguranță vei avea succes în tot ce-ți propui să faci, și vei de-

veni astfel un om de succes. În Filipeni 1:21 scrie: „Pentru mine a trăi este Cristos, și a muri este un câștig.” Cine a scris aceste cuvinte? Credeți că cel care a spus aceste cuvinte era un om bogat care trăia într-un palat, cu slugi și mâncări alese, bucurându-se de plăcerile vieții? Nu! În nici un caz! Apostolul Pavel era un om simplu, era prizonierul roma-

nilor. Dar totuși, cum putea fi el așa de fericit? Fericirea lui venea de sus, el trăia pentru o persoană pe care o iubea.

Isus era răspunsul la toate nevoile lui. Pavel era îndrumat de Duhul Sfânt și astfel era puternic motivat să fie vesel și știa și pe ce cale trebuie să meargă. Dacă comunică zi de zi cu Isus, studiind din Cuvântul Lui,

vei dobândi viața veșnică (Ioan 7:3). Descoperind lucrurile minunate pe care El le-a făcut pentru tine cu atâta dragoste, vei înțelege că Isus vrea să fie cel mai bun prieten al tău. Eclesiastul 11:9 ne îndeamnă să fim veseli și să ne bucurăm de tinerețea noastră. Isus dorește să umblăm pe căi alese de inima noastră, dar plăcu-te și Lui.

Cele 7 minuni ale Bibliei

1. Minunea apariției – felul în care a fost scrisă de oameni diferiți, în epoci și locuri diferite, este una din marile mistere ale lumii.
2. Minunea alcătuirii – o culegere de 66 de cărți și totuși o carte unitară.
3. Minunea vârstei – cea mai veche carte aflată în circulație.
4. Minunea răspândirii – cea mai distribuită și cea mai citită carte din lume.
5. Minunea interesului – singura carte din lume care este citită de oameni din toate categoriile sociale.
6. Minunea limbajului – scrisă aproape în întregime de oameni needucați și totuși atât de perfectă ca formă literară.
7. Minunea păstrării – cea mai dușmănită carte din lume și totuși în circulație.

Rugăciunile deschid tainele lui Hristos

*Ultimul interviu cu părintele Dumitru Stăniloae**

– Care a fost cea mai mare bucurie a Sfinției Voastre în această viață?

– Nu știu care a fost cea mai mare bucurie. Am avut mai multe bucurii, pe rând. O mare bucurie a fost căsătoria cu soția mea, apoi nașterea fiicei mele. A fost o bucurie și apariția fiecărei cărți. Multe bucurii mi-au fost dăruite de Mitropolitul Nicolae Bălan de la Sibiu, când m-a numit profesor la Facultatea de Teologie din Sibiu, sau când mi-a oferit să conduc redacția revistei „Telegraful Român”. Mare bucurie a fost și legătura cu Nichifor Crainic, care m-a invitat să scriu la „Gândirea”. O mare bucurie a fost, mai recent, faptul de a fi fost ales membru al Academiei Române și Doctor Honoris Causa al Universității din București.

– Dar cele mai mari dezamăgiri?

– Dezamăgire a fost când s-a instaurat comunismul în țară. Atunci, niște colegi de la Sibiu, care fuseseră întâi de extremă dreaptă, au trecut de partea comuniștilor și m-au scos de la Rectorat și de la Telegraful Român, în 1947. Mitropolitul Bălan, foarte necăjit, s-a dus la București și a insistat să se revină asupra hotărârii, dar nu a reușit. S-a întors plângând la Sibiu... Comunismul a fost o mare durere!

– Care credeți că a fost perioada cea mai rodnică de care ați avut parte?

– O perioadă rodnică a fost aceea când mi s-au concretizat niște osteneli, între 1938–1940; am tipărit mai multe cărți atunci: Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama, Ortodoxie și românism, Iisus Hristos sau restaurarea omului... Apoi, perioada de după ieșirea din

închisoare. Am putut continua, după 1970, Filocalia, începută înainte de '47 la Sibiu. Am continuat până la volumul 12. De asemenea, am publicat Dogmatica, în 3 volume, Spiritualitatea ortodoxă, Comuniune și spiritualitate românească în Liturgia ortodoxă și o carte despre Chipul nemuritor al lui Dumnezeu. Au fost și mai multe volume de traduceri din Sfinții Părinți, cu bogate comentarii. A fost o perioadă foarte rodnică: în fiecare an apărea o carte.

– Este o deosebire între a sluji Sfânta Liturghie și a scrie cărți teologice?

– Amândouă sunt importante. Să te simți în Hristos, să te rogi Lui să vină în timpul Liturghiei, să te rogi Tatălui să trimită pe Duhul Sfânt, ca să prefacă pâinea și vinul în Trupul și Sângele lui Hristos. Să te rogi împreună cu oamenii din biserică, mereu cu conștiința că ești în prezența lui Iisus Hristos. Sigur, este important și a lămurii lucrurile despre Sfânta Treime, despre Hristos. Am trăit amândouă aceste bucurii. Eu le-am văzut totdeauna împreună. Nu poate exista una fără cealaltă. Când m-au ținut puterile, slujeam Sfânta Liturghie în fiecare duminică și sărbătorile la vreo biserică din apropiere, sau pe unde eram invitat.

– Dintre toți oamenii pe care i-ați avut în preajmă, cui datorați mai mult?

– Părinților mei. Ei m-au învățat să mă închin, să am viața curată, în smerenie, să nu judec pe alții... Ei mi-au trezit dragostea de a-L predica pe Hristos. [...]

– Dintre toate lucrările Sfinției Voastre, considerați că este una mai importantă?

– Poate că Dogmatica e

cea mai completă, cea mai bogată. Apoi, multe note din Filocalii s-ar putea aduna, ar putea forma o teologie dogmatică duhovnicească, de sine stătătoare. Dar Dogmatica este cea mai sistematică.

– Dacă ați avea putere să vă așezați din nou la masa de lucru câțiva ani, ce v-ați propune să faceți?

– Aș vrea să adâncesc expunerea despre Hristos în Evanghelie, în Epistolele Apostolului Pavel, în alte Epistole, în Prooroci... Aș vrea să adâncesc bogăția și forța lucrării Lui. El e Lumina Care luminează lumea, El ne îndumnezeiește, El e iubire nețărmurată. Să simțim iubirea Lui și să simțim bogăția Lui... Orice rugăciune, dacă o pătrunzi, îți deschide multe taine ale lui Hristos.

– Care considerați că sunt direcțiile sau contribuțiile din teologia Sfinției Voastre care au făcut să vă fie traduse cărțile în multe limbi?

– Am atins inima teologilor occidentali prezentându-L pe Hristos ca pe Cel ce vine cu iubire către noi, am atins coarda simțirii lor. N-am rămas la o expunere teoretică simplă, sau la ace-

ea a Ortodoxiei ca fiind un simplu rit creștin între altele. Ritul nu-i o formă oarecare. Dacă nu ai învățătura apostolică despre Hristos și Liturgia apostolică, nu-L ai pe Hristos întreg. Ritul exprimă credința: în slujbele Bisericii îți exprimi credința în Hristos cu toată convingerea că El e prezent. Când spui „Doamne miluiește”, crezi că El are multă milă de noi, și simți mila Lui. Când spui „Sfinte Dumnezeule”, simți sfințenia Lui, pe care o capeți și tu. Este necesar să ne atingă și pe noi tot ce spunem despre Dumnezeu. Am căutat să exprim această prezență a lui Dumnezeu prin harul, prin energia Lui necreată, prin jertfa Lui. Asta le-a plăcut, mai ales, occidentalilor, pentru că ei s-au depărtat foarte mult de această prezentare vie a lui Hristos... [...]

– Dintre Sfinții Părinți sunt unii care vă sunt mai dragi, mai apropiați, cu care simțiți o anume potrivire lăuntrică?

– Nici un Părinte nu-i identic cu celălalt, fiecare aduce ceva nou. Îmi place foarte mult Sfântul Maxim Mărturisitorul pentru că e larg, are o expunere largă a învățaturii despre Hristos.

Îmi place Sfântul Grigorie Palama pentru că a prezentat taina harului, a arătat că este o grație necreată și nu una creată. Îmi place Sfântul Simeon Noul Teolog pentru că a pus o notă profund poetică în scrierile lui despre Hristos, o notă de mare simțire... [...]

– Cât de strânsă este legătura dintre credință și națiune?

– E rău să nu mai fie un neam într-o credință. Nu mai este una în toate. Am primit o scrisoare anonimă, unde mi se spune că fac o legătură prea strânsă între Ortodoxie și națiune, că națiunea ar fi pe planul doi. Întâi să-L iubești pe Dumnezeu și apoi națiunea. Nația este lăsată și ea de Dumnezeu. Fiecare nație are un fel de a prinde spiritualitatea, așa cum are și fiecare om. Națiunea noastră de la început a fost așa, creștin-ortodoxă. Nu poți despărți cele două aspecte, cel puțin la noi.

– Credeți că se va mai putea ajunge vreodată la unirea Bisericilor?

– E greu, dacă ne gândim la Apocalipsă... E greu pentru că sunt multe porniri egocentrice. Fiecare ar trebui să prețuiască ceea ce are celălalt în el și să ia mai mult de la alții. Nu știu cum va fi. Toată chestiunea e foarte complicată. Oamenii sunt făcuți să se și întregească, nu numai să se afirme fiecare; să aducă fiecare ceva propriu, să fie deschiși unii altora... Este greu!

– De care loc vă simțiți cel mai legat?

– De satul meu, de Vlădeni. M-a influențat foarte mult. Înțelegerea dintre oameni o văd cum era în satul meu natal. Natura o privesc prin prisma celui loc binecuvântat.

– Ce vă doriți cel mai mult acum?

– Să mă mântuiesc, să nu mă mai chinuie Dumnezeu prea mult cu slăbiciunea asta de acum și să mă ajute să ajung la mântuire. Să-mi fie în preajmă mereu...

* Părintele Dumitru Stăniloae este cel mai mare teolog ortodox român și unul dintre cei mai de seamă teologi și gânditori creștini din lume.

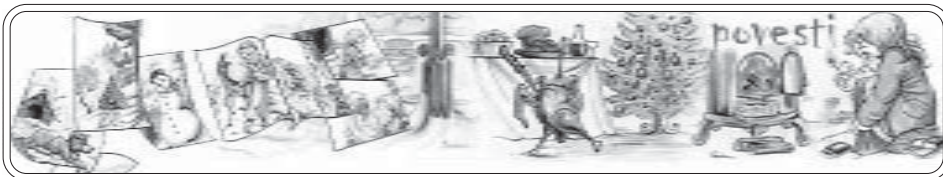

Copiii din Bătania în vizită la Seghedin

Zilele trecute copiii de la grădinița românească din Bătania au făcut o vizită în orașul de pe malul Tisei. Grupul de peste 30 de persoane a fost compus, alături de cei mici, din părinți, bunici și educatoare. În timpul șederii lor la Seghedin, excursioniștii bătăneni au ținut să viziteze și două instituții românești din oraș, fiind oaspeții redacțiilor românești ale Televiziunii și Radiodifuziunii Maghiare. Micuții vizitatori au făcut ochi mari văzând locurile de unde apar pe ecran prezentatorii „Ecră-

nului nostru” și „pădurea” de microfoane de la radio. Dar probabil că totuși s-au simțit cel mai bine printre animalele exotice ale Parcului Zoologic sau la terenul de joacă de pe malul Tisei.

Neapărat merită menționat faptul că excursia micuților, nefiind sprijinită din alte surse, s-a putut realiza aproape în întregime din donații personale, ceea ce dovedește existența atât de rar experimentată a spiritului civic, animat, în acest caz de conducerea grădiniței românești. Ștefan Crăsta

Legenda lui Negru Vodă

Povestire istorică de Petru Demetru Popescu

În mândra Țară a Făgărașului, la cetatea de la Breaza, străjuită de munți înalți și pietroși, stăpâna aprigul și neînfricatul Negru Vodă. Faima lui și a românilor ce-i formau oștirea ajunse până departe. Chiar regele Ungariei privea din umbră și cu îngrijorare la faptele mărețe și demne ale voievodului român și nu îndrăzne a-i sta împotriva. Într-o zi, pe la scăpatat, veni la el un bătrân trecut de o sută. Dar mintea îi era ageră și ochii sclipitori:

– Puternice Negru Vodă zise el, numele îmi e Izvor. Pentru că am șapte feciori voinici care mi-au dăruit o zestre de alți zece și tot pe atâtea fete. La rândul lor, strănepoții mi-au dăruit urmași din urmași, că nici nu le mai știu numărul. Se cheamă că din mine au izvorât și curg prin viață neobosiți!

Negru Vodă își netezi mustața și zise:

– Așa-i, tu ești un izvor viu și nepieritor!

– Ba eu am să pier. Că așa e omul pe pământ, dăruit cu o singură viață. Dară neamul nostru românesc nu va pieri. Că aceștia din urmă vor fi și ei izvor pentru urmași. Dară auzind că ești conducătorul vitejilor ce luptă pentru ca pământul nostru străbun să fie liber, iaca am venit să ți-i dau pe voinicii mei la oaste. Și oi merge și eu, de ți-e voia!

Lui Negru Vodă i se umeziră ochii de roua bucuriei:

– Îți mulțumesc din inimă, Moș Izvor pentru un asemenea dar!

– Ia și arcul acesta pe care îl am de la moșul meu. Am auzit că ești strașnic arcaș!

Îi dădu arcul și Negru Vodă îl prinse în mână cu respect față de toți acei români care îl mânuiseră cu pricepere:

– Iarăși îți mulțumesc, Moș Izvor!

– Nu-mi mulțumi. Ci mai degrabă mai ia de la mine câteva vorbe simple dar care poate îți vor fi de trebuință: „Uite, mai întâi, când vrei să afli ceva despre vrăjmaș, nu

trimite pe nimeni ca să-i primejduiești viața. Viața lor tăi să-ți fie mai scumpă decât a ta. Așa că du-te singur. În luptă însă sprijină-te pe toți voinicii ce-i ai. Față de dușmani să n-ai cruțare. Dar pe cei ce te slujesc cu credință să-i ții la icoană și să lupti pentru viața lor cum ei luptă pentru a ta și a țării.

– Bune și înțelepte povește, Moș Izvor. Am să țin seama de ele!

– Iară arcul ce ți l-am dăruit nu e vrăjdit. Când tragi cu el însă, privește cu atenție locul pe care vrei să-l ochești. Dar și cu inima. Numai astfel vei izbuti să nu dai greș niciodată!

După un timp, Negru Vodă trecu munții, îndreptându-se spre plaiurile românești de la miazăzi. Auzise că frații săi români fuseseră prădați și batjocoriți crâncen de tătari. Furia lui nu cunoscua margini:

– Să mergem în ajutorul lor!

Și toți oștenii lui strigară ca unul singur:

– Să mergem!

Ajunseră într-o poiană smălțată în azur. De acolo, de la o aruncătură de praștie, începea pădurea. Negru Vodă simțea apropiindu-se primejdia:

– Trebuie mai întâi să aflăm unde sunt tătarii, câți sunt, ce poziție ocupă. Altfel ne vor cuprinde și ne vor zdrobi!

Mulți voinici se oferiră a pleca în recunoaștere. În fruntea lor se afla Voinicu, unul dintre nepoții lui Moș Izvor.

– Mă duc împreună cu frații mei!

Negru Vodă era cât pe aci să se învoiască. Dar își aminti de vorbele bătrânului:

– Nu, voinici, mă voi duce singur. Dacă nu mă întorc până în înserare, atunci să-mi săriți în ajutor. Ori de mă veți auzi sunând din corn, iarăși să veniți!

Și dispăru cât ai clipi în frunzișul pădurii. Merse ce merse și simți deodată o săgeată vâjâind pe la urechea sa până se înfipse într-un copac. De întoarse și văzu trei tătari care se năpustiră asupra lui cu săbiile întinse. Dar pentru Negru Vodă era o nimica toată a înfrunța trei dușmani. Cât ai zice „gata” îi și sfârtecă. În zadar însă. Dinapoia copacilor apărură tătarii: zece, o sută, o mie. Parcă erau cât numărul copacilor. Sau mai mulți. Ori poate nu erau decât vreo două sute.

Dar Negru Vodă își dădu seama că nu poate lupta cu toți. Căpetenia tătarilor, Buipal, dădu poruncă să fie legat la u copac.

După ce-l văzu legat îl întrebă:

– Cu ce treburi pe aici, voinice?

– Am plecat la vânătoare!

– Așa! Clipi cu înțeleș Buipal. Ai plecat la vânătoare de tătari?

– Nicidecum. Ținta mea sunt mistreții!

– Și mie îmi place să vânez mistreți. Așa că te voi omori ca să scap de tine!

(Va urma)

Activități de creație, excursii și concursuri pentru copiii din Micherechi

Cu câteva zile după încheierea vacanței de vară, cei mai mulți copii se plictisesc deja acasă, așa că mulți părinți aleg să înscrie copiii în câte-o tabără, în care organizatorii oferă participanților diferite programe distractive. Pentru copiii din Micherechi a fost organizată, în perioada 17–21 iulie, a treia edi-

ție a taberei de creație, la Casa de Cultură „Gheorghe Dulău”. La tabăra de o săptămână s-au înscris în jur de 50 de copii, dar, după informațiile primite de la organizatori, și în ultima zi a taberei au apărut noi „voluntari”.

În organizarea Centrului românesc de îngrijire, Sec-

ția pentru familii și copii, participanții taberei au luat parte în fiecare zi la programe de creație, au făcut excursii și au avut concursuri sportive. Scopul celor cinci zile a fost să ofere copiilor michecheni programe variate, care să le dezvolte îndemânarea și să ajute întărirea relațiilor de prietenie în comunitate.

— A treia tabără de creație din Micherechi s-a deschis în ziua de luni, zi în care am făcut insigne, uniforme, pe care fiecare copil și-a scris numele și am pregătit steagul taberei — ne-a informat conducătoarea centrului *Monica Ianc Gomboș*. Marți am efectuat o excursie cu trenul la pădurile de lângă Jula, unde am gătit împreună cu copiii o tocăniță, după care s-au jucat: au jucat fotbal și s-au bucurat de frumusețile naturii. Ne-am bucurat foarte mult de ajutorul lui *Csaba Târle*, originar din Micherechi, care le-a vorbit copiilor despre plante, animale și pădure. Miercuri am avut activități la casa de cultură: fetele au înfirat mărgelile, băieții au făcut cutii din lemn, iar după-amiază au fost organizate concursuri sportive. Joi am plecat la drum în localitatea învecinată cu bicicleta, petrecând câteva ore plăcute în parcul minunat din Ghian. Întorcându-ne din excursie, am organizat un concurs pentru cinci echipe, care au cutreierat comuna, au căutat cele cinci stații, unde a trebuit să răspundă la diferitele întrebări. Copiii au fost foarte însuflețiți de aceste probe. Ultima zi a oferit iarăși activități de creație, au pictat, au desenat, au lucrat cu mărgelile și cu ghips,

au făcut tablouri din grăunte. Doamna Gomboș ne-a mai spus ulterior că în după-amiaza ultimei zile au petrecut câteva ore plăcute împreună în curtea grădiniței,

unde au gătit, s-au jucat în castelul gonfabil (umflat cu aer), au călărit și au plănuțit deja programul taberei din anul viitor.

Rita Pățaș

Tabără pentru copiii și tinerii români din jurul granițelor

Departamentul pentru Relațiile cu România de Pretutindeni din cadrul Ministerului Afacerilor Externe organizează, în colaborare cu Palatul Național al Copiilor din București și cu Autoritatea Națională pentru Tineret — Direcția Județeană pentru Tineret, Tabăra de creație și turism pentru copii și tineri, etnici români, din jurul granițelor României. Tabăra se va desfășura până pe 1 august 2006, la Poiana Pinului, în județul Buzău. La această acțiune sunt invitați să participe 335 de copii și tineri cu înclinații

artistice din Bulgaria, Republica Moldova, Serbia, Ucraina, Ungaria și România. Din Ungaria participă un grup de copii din Micherechi.

Programul este structurat pe ateliere de lucru: ceramică, pictură, artă plastică, dans, muzică, fotografie, sport-turism, bricolaj. De asemenea, programul taberei cuprinde excursii la Mănăstirea Ciolanu, Tabăra de sculptură în aer liber de la Măgura, Vulcanii Noroioși, Muzeul Chihlimbarului și la Casa memorială Vasile Voiculescu.

E. I.

(Urmare din pag. a 4-a)

**4. Programul
„George Enescu”**

Obiectiv: promovarea creației muzicale și a artei interpretative românești în cadrul comunităților românești de peste hotare

Programul finanțează proiecte prin care se oferă suport pentru:

□ Organizarea de concerte în țară și în străinătate, cu participarea unor soliști români sau de origine română

□ Organizarea de festivaluri și simpozioane dedicate muzicienilor români, care să pună în valoare arta interpretativă și componistică a artiștilor de origine română

□ Stimularea creativității românilor din străinătate prin organizarea de concursuri de interpretare și prin premiera unor creații artistice ale muzicienilor români de peste hotare

□ Organizarea, în România și în străinătate, de cursuri de măiestrie cu participarea unor muzicieni consacrați din diaspora pentru tineri artiști din România și din străinătate

□ Acordarea de burse pentru dezvoltarea abilităților specifice domeniului muzical

**5. Programul
„Constantin Brâncuși”**

Obiectiv: promovarea creației românilor de pretutindeni din domeniul artelor vizuale

□ Programul oferă sprijin financiar pentru proiecte care vizează:

□ Organizarea de seminarii, simpozioane, colocvii dedicate promovării creației plastice românești în țară și în străinătate

□ Organizarea de expoziții ale artiștilor de origine română, în țară sau în afara granițelor

□ Organizarea de tabere de creație, în România și în străinătate, cu participarea unor artiști consacrați din diaspora pentru plasticieni din România și din străinătate

□ Acordarea de burse pentru dezvoltarea abilităților specifice artelor vizuale

Programe de finanțare 2006**6. Programul
„Henri Coandă”**

Obiectiv: stimularea unui proces de „brain-regain” dedicat excelenței românești

Programul are în vedere susținerea proiectelor ce urmaresc să realizeze:

□ O mai bună cunoaștere în România a personalităților consacrate la nivel internațional, din rândul românilor de pretutindeni, prin:

– Susținerea organizării de conferințe în România cu participarea unor personalități internaționale

– Încurajarea prezentării de către televiziuni din România a unor emisiuni privind personalități marcante din diaspora

– Susținerea financiară pentru publicarea de opere ale unor specialiști români din străinătate

– Organizarea, în România, de evenimente culturale (expoziții, concerte, lansări de carte, etc.) pentru promovarea creatorilor români din străinătate

– Susținerea dezvoltării de parteneriate profesionale ale românilor din străinătate cu specialiști sau instituții specializate din România

□ Stimularea implicării personalităților în proiecte de asociații românilor, prin:

– Facilitarea contactelor dintre personalitățile con-

crate din diaspora și asociațiile de români care dezvoltă diferite proiecte

– Valorizarea proiectelor care beneficiază de implicarea unor români consacrați în țările de reședință sau la nivel internațional

**7. Programul
„Societas”**

Obiectiv: structurarea societății civile românești din străinătate

Programul oferă suport proiectelor care vizează:

□ Stimularea reflexelor asociative în cadrul comunității românești de peste hotare, prin:

– Oferirea de sprijin pentru trecerea grupurilor informale din comunitățile românești la o structură de tip asociativ, cu personalitate juridică

– Dotarea noilor organizații cu echipamente de birotică adecvate

– Asigurarea continuității în funcționarea asociațiilor prin finanțarea costurilor pentru un secretariat executiv, care va asigura organizarea curentă și se va implica inclusiv în derularea proiectelor

□ Simularea creșterii nivelului de reprezentativitate a asociațiilor românilor de pretutindeni, prin:

– Sprijinirea construirii unor asociații care vizează dezvoltarea unor rețele profesionale ale românilor de peste hotare

– Valorizarea asociațiilor

care au un număr semnificativ de membri din cadrul comunităților românești

– Susținerea proiectelor care au la bază un parteneriat activ între mai multe organizații, ca și între acestea și autoritățile administrației publice

□ Achiziția, construcția, reparația, întreținerea și dotarea unor centre culturale ale românilor de pretutindeni, inclusiv a caselor limbii și culturii române

**8. Programul
„Patrimoniu”**

Obiectiv: recuperarea și promovarea valorilor aparținând patrimoniului material și imaterial al românilor din străinătate

□ Programul oferă suport proiectelor ce vizează promovarea în România ori în străinătate a creațiilor și personalităților aparținând patrimoniului cultural românesc de peste hotare, prin:

– Susținerea unor campanii de mediatizare a creațiilor și personalităților aparținând patrimoniului cultural românesc de peste hotare

– Publicarea operelor și a unor materiale referitoare la personalitățile culturii române de peste hotare

– Organizarea de evenimente culturale (conferințe, expoziții, lansări de carte, etc.) pentru promovarea în România sau în străinătate a creatorilor români de peste hotare

– Susținerea dezvoltării unor rețele profesionale cuprinzând specialiști

**9. Programul
„Dimitrie Gusti”**

Obiectiv: dezvoltarea unor activități de cercetare de antropologie culturală în cadrul comunităților românești de peste hotare

Programul se va concentra asupra unor proiecte orientate spre cercetarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural și spiritual al românilor de pretutindeni, prin:

□ Recuperarea, restaurarea și întreținerea unor muzee, case memoriale, monumente istorice, monumente de artă, monumente funerare, plăci comemorative, cimitire etc.

□ Realizarea de studii și cercetări de etnografie și folclor, sociologie, dialectologie, istorie, arheologie, etc., privind patrimoniul comunităților românești din afara granițelor, care să se materializeze prin publicarea acestora

□ Organizarea unor manifestări de promovare a rezultatelor cercetărilor în domeniu, atât în țară cât și în străinătate

□ Dezvoltarea de parteneriate cu instituții specializate (Academia Română, universități, Muzeul Țăranului Român, Institutul Cultural Român ș.a.)

□ Acordarea de burse pentru cercetare în domeniul antropologiei culturale

**10. Programul
„Mitropolit
„Andrei Șaguna”**

Obiectiv: păstrarea și afirmarea identității religioase în cadrul comunităților românești de peste hotare

Programul vizează susținerea unor proiecte privind:

□ Construirea, reparația sau întreținerea unor biserici românești din localitățile în care există comunități semnificative de români practicanți

□ Completarea patrimoniului bisericilor românești prin donații de cărți, obiecte și veșminte de cult

□ Finanțarea unor acțiuni caritabile inițiate de biserici și asociații ale românilor din afara granițelor

București

Noi creații artistice la tabăra internațională din Chitighaz

În după-masa zilei de 14 iulie, în parcul Castelului Almásy din Chitighaz, a avut loc încheierea celei de-a 26-a ediții a taberei internaționale de creație, care de mai mult de un sfert de deceniu se organizează în această localitate. Tabăra s-a desfășurat pe parcursul a două săptămâni. Cu ocazia festivității de încheiere, s-a deschis o expoziție unde au fost prezentate creațiile artistice ale participanților la tabără.

În urmă cu 26 de ani, inițiatorii acestei tabere – Gheorghe Ardelean, Iosif Kalcsó și Ioan Csonka din Chitighaz – au dorit să ofere tinerilor talentați posibilitatea de a crea. Astfel, în anul 1980 s-a organizat pentru prima dată tabăra internațională de creație la Căminul cultural din localitate și de atunci este organizată anual la Chitighaz. Din anul 1994, organizatorii taberei au înființat o asociație – Asociația Școala Liberă de Arte Plastice a județului Bichiș, care apoi a preluat organizarea, lucru de care se ocupă de ani de zile cu multă pasiune Valeria Megyeri Hargittai. Festivitatea de încheiere a taberei a fost onorată de prezența dr. Szatmári Imre, directorul Muzeului Munkácsy Mihály din Bichișciaba, Ungvári Mihály, președintele asociației și dr. Komáromi Sándor, directorul Școlii agricole din Chitighaz.

Am stat de vorbă cu câțiva dintre artiștii veniți din România, printre care se numără și domnul Ioan

Micloș, profesor de desen, artist plastic și consilier județean în Bihorul românesc.

– De câți ani participați la tabăra internațională de artă de la Chitighaz?

– Cel puțin de zece ani vin aici la Chitighaz. Cu ani în urmă am avut expoziție personală la Librăria Püski din Iula și pe lângă asta am mai avut expoziții cu lucrările copiilor pe care i-am îndrumat la Beiuș, în Bihor, la Liceul „N. Bălcescu”, de sculptură în lemn și de desene. Organizatorii acestei tabere au văzut aceste expoziții, și astfel am fost invitat aici, și de atunci vin în fiecare an cu plăcere. Anul acesta din România am venit trei persoane de la Beiuș: eu, Cosmin Durgheu, artist amator și Natalia Mihoc, care mi-a fost elevă și care sperăm că va fi o viitoare studentă la design vestimentar. Sunt relații de colaborare între Asociația de prietenie din Ghian, Asociația Școala Liberă de Arte Plastice a județului Bichiș, Facultatea de Arte Plastice din Oradea și Comisia de Tu-

rism și Mediu a Consiliului Județean Bihor. Chiar acum trei săptămâni s-a semnat un protocol de colaborare cu încă o Facultate de Arte din Slovacia și sperăm să fie o colaborare fructuoasă între toate aceste instituții semnatare a protocolului de colaborare. Urmează ca următoarea tabără la care vom participa să fie în toamnă, la Ghian, care va fi o tabără de sculptură în lemn. Aici la Chitighaz este foarte plăcut și sunt toate condițiile prielnice pentru munca de creație. Normal că noi aici creăm lucrări cu specific al zonei în care ne desfășurăm activitatea creativă. După cum ați văzut, sunt multe lucrări cu tematică diversă, și ca tematică dar și ca mod de tratare. Sunt picturi în ulei, în acuarelă, în tempera, ați văzut tehnica emailului foarte bine dotată și printre puținele lucrări a fost și lucrarea de sculptură în lemn a lui Cosmin Durgheu, care după părerea mea a făcut o lucrare destul de interesantă și apreciată de vizitatori. Cu ani în urmă, tot așa am mai dat un interviu la „Foaia românească” și la emisiunea în limba română a radioului din Seghedin, și m-am bucurat că de fiecare dată presa românească este prezentă. Noi, Beiușul, suntem oraș înfrățit cu Bichișciaba și e o plăcere deosebită pentru noi că urmăriți foarte atent colaborările noastre.

– Ce v-a determinat să vă faceți sculptor?, l-am întrebat pe Cosmin Durgheu.

– Mă trag dintr-o familie de artiști. Tatăl meu este artist, este sculptor și el, de mic am crescut în mediu artistic și la ora actuală nu știu să fac altceva decât artă. Am terminat Facultatea de Arte la Oradea, lucrez ca asistent al facultății din anul 2000 și în afară de sculptura care se practică în școală mai fac și sculptură experimentală.

– Ați participat și anii trecuți la această tabără de arte de la Chitighaz?

– Nu, la această tabără nu am mai participat, acum este pentru prima oară că mă aflu aici, am mai participat la o tabără internațională la Dobrițan, dar aici mi-a făcut o deosebită plăcere să particip.

– Ați întâlnit aici mulți colegi artiști?

– Puțini artiști, pentru că am înțeles că e o tabără în care cu preponderență sunt artiști amatori. Dar îl avem aici pe colegul Ioan Micloș, care este artist în domeniul artelor, Daniel Lajos care a terminat la Cluj pictura, deci totuși sunt și câțiva artiști.

– Ați sculptat aici o statuie foarte interesantă, ce reprezintă ea de fapt?

– Este un omagiu adus femeii, se numește „Magic black”, un totem femeie. Eu i-am dat, să zic așa, intenția de totem, dar lumea zice că e o sculptură și nu e un totem. Arătând ca și un stâlp, ea reprezintă un așa-zis stâlp al societății moderne, deoarece în ultima vreme femeile sunt mult mai active decât bărbații.

Natalia Mihoc este o tânără artistă din Oradea, care a participat pentru prima dată într-o tabără din Ungaria.

– Am 18 ani și sunt pentru prima dată în Ungaria, într-o tabără de creație. Am mai participat în tabere asemănătoare, dar în România. În Oradea urmez un curs de design vestimentar. Aici în tabără am venit la secția pictură. Am pictat câteva tablouri, unul dintre ele a participat și la concursul „Vânătoarea”, organizat de școala din Oradea în această perioadă. Îmi place să pictez foarte mult și de vreo opt ani lucrez cu domnul profesor Ioan Micloș sub a cărui îndrumare și ajutor am participat și la această tabără din Chitighaz și m-am simțit foarte bine aici. A. L. C.

Cosmin Durgheu și „Magick black”

Natalia Mihoc

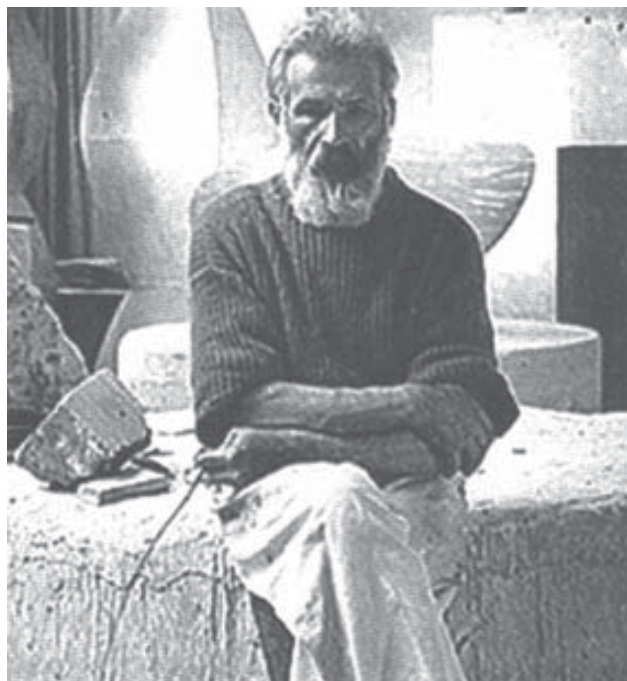
Marile personalități ale României

În recenta campanie lansată la Televiziunea Română cu titlul „Mari Români”, telespectatorii au decis la începutul lunii iulie cine să intre în finala campaniei pentru cel mai important român din istorie. Așadar primii zece „Mari Români” premiați – în ordine alfabetică – sunt: Ion Antonescu, Constantin Brâncuși, Carol I, Nadia Comăneci, Al. I. Cuza, Mircea Eliade, Mihai Eminescu, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Richard Wurmbrand. Dintre cei zece premiați doar Nadia Comăneci este contemporană.

În următoarele săptămâni vă vom prezenta viața și activitatea acestor mari personalități.

2. Constantin Brâncuși

Cel mai mare sculptor al secolului XX, Constantin Brâncuși, figură centrală în mișcarea artistică modernă și un pionier al abstractizării este considerat părintele sculpturii moderne. Sculpturile sale se remarcă prin eleganța formei și utilizarea sensibilă a materialelor, combinând simplitatea artei populare românești cu rafinamentul avantgardei pariziene.

Constantin Brâncuși s-a născut pe 19 februarie 1876 la Hobița, județul Gorj. Numele său este asociat cu avangarda sculpturii moderne, iar opere sale sunt expuse în muzee pe toate meridianele Globului. În 1894 se înscrie la Școala de Arte și Meserii, pe care o finalizează în patru ani în loc de cinci.

În 1898 intră la Școala de Belle Arte din București. În 1901 pleacă pe jos la Paris, orașul său adoptiv, unde ajunge în 1904, pe 14 iulie, cu un sac în spate și cântând din fluier. În 1905 obține o bursă în Franța, se înscrie la Școala de arte frumoase, este admis la Ecole Nationale des Beaux-Arts în atelierul lui Antoine Mercier.

În 1906 îl cunoaște pe Auguste Rodin, la Salonul de Toamnă, al cărui stil realist îl va îmbrățișa pentru un timp, pentru ca apoi să treacă la sculptura în lemn și piatră. În 1907 este acceptat practicant în atelierul lui Rodin, pe care îl va părăsi, orgolios și plin de încredere, comparându-l pe maestrul său cu un arbore la umbra căruia iarba nu crește. Brâncuși creează acum Portretul lui Nicolae Dărăscu, Bust de băiat, Cap de băiat, Dupliciu (1906) apoi Rugăciunea și Portretul lui Petre Stănescu, ce constituie un ansamblu funerar comandat pentru Buzău (1907).

Artistul începe să fie tot mai sigur de drumul pe care

merge. Modelajul fin, sensibil la efectele luminoase se îndepărtează acum de incidente de tip impresionist (Rodin) pentru a începe, în condițiile afirmării unor tendințe raționaliste, între care cubismul, o lungă luptă pentru surprinderea esenței, a ceea ce este durabil, sustras clipei. Cuminența pământului, o primă versiune a Sărutului (1907), Somnul (1908), Muza adormită (1909–1910), Pasărea măiastră (1910), Prometeu (1911), Domnișoara Pogany (serie 1912–1933), Primul pas (1913) sunt lucrări ce marchează aplecarea spre valorile artelor arhaice.

Sculpturile sale au fost expuse în anul 1913 la Paris, București, Londra, München, New York, Chicago, Boston. Perioada dintre cele două războaie mondiale a fost, pentru Brâncuși, cea mai prolifică. Atunci a creat operele sale sus amintite. Cele mai numeroase expoziții, 23, le-a avut în Statele Unite ale Americii, dintre care trei expoziții personale la New York. În 1926, când vrea să intre în Statele Unite ale Americii cu „Pasărea în spațiu” pentru o expoziție, serviciul de vamă al țării nu recunoaște lucrarea ca operă de artă, ci o consideră o bucată de metal, deci imposibilă. Brâncuși a dat în judecată Statele Unite și a câștigat procesul. Călătorește mult, atât la București, cât și în restul Europei, precum și în India, Egipt. În 1935, Brâncuși vine în România dând curs chemării Ligii naționale a femeilor din Târgu Jiu, care dorea să închine un monument eroilor patriei căzuți în timpul primului război mondial. Complexul sculptural cuprinde Coloana Fără Sfârșit, Poarta Sărutului și Masa Tăcerii, inaugurat în 1938. Ultima sa operă a fost „Grand Coq” – terminată în 1949. În capodopera sa, Coloana Fără Sfârșit, ca și în alte opere, Brâncuși regăsește dimensiunile artei populare, ale întregului patrimoniu cultural românesc, pe care le-a introdus în atmosfera agitată a artei moderne.

În România, în epoca zisă a realismului socialist, Brâncuși a fost contestat ca unul

din reprezentanții formalismului burghez cosmopolit. Abia în 1964 Brâncuși a fost redescoperit în România ca un geniu național și, în consecință, ansamblul monumental de la Târgu-Jiu cu Coloana (Recunoștinței) Fără Sfârșit, Masa Tăcerii și Poarta Sărutului a putut fi amenajat și îngrijit, după ce fusese lăsat în paragină un sfert de veac. Din 1963 până astăzi au apărut în toate părțile lumii peste 50 de cărți și monografii și mii de studii și articole despre Constantin Brâncuși, stabilind în mod definitiv locul lui ca artist genial și chiar ca „unul din cei mai mari creatori ai tuturor timpurilor” (Jean Cassou). În 1937, cunoscutul sculptor Henry Moore scria: „Brâncuși a fost acela care a dat epocii noastre conștiința formei pure.”

Constantin Brâncuși a elaborat sculptura de preponderență imitației mecanice a naturii, a refuzat reprezentarea figurativă a realității, a preconizat exprimarea esenței lucrurilor, a vitalității formei, a creat unitatea dintre sensibil și spiritual. În opera sa, Brâncuși a oglindit felul de a gândi lumea al țaranului român. Prin obârșia sa țărănească, și-a aflat rădăcinile adânci ale operei sale în tradițiile, miturile și funcția magică a artei populare românești. Brâncuși a revelat lumii occidentale dimensiunea sacră a realității.

Figură centrală în mișcarea

artistică modernă, Constantin Brâncuși este considerat unul din cei mai mari sculptori ai secolului al XX-lea. Sculpturile sale se remarcă prin eleganța formei și utilizarea sensibilă a materialelor. Verticalitatea, orizontalitatea, greutatea, densitatea cât și importanța acordată luminii și spațiului sunt trăsăturile caracteristice ale creației lui Brâncuși. Opera sa a influențat profund conceptul modern de formă în sculptură, pictură și desen.

În anul 1952 Brâncuși a obținut cetățenia franceză, iar în 1956 a lăsat prin testament atelierul său statului francez. În acest atelier al său din Impasse Ronsin, în inima Parisului, Brâncuși și-a creat o lume a lui, cu un cadru și o atmosferă românească. Muzeul Național de Artă Modernă din Paris (Centre Pompidou) are un număr important de lucrări ale lui Brâncuși, lăsate moștenire împreună cu tot ce se afla în atelierul său. Pe 16 martie 1957 se stinge din viață la Paris și este înmormântat în cimitirul Montparnasse.

„Sunt imbecili cei care spun despre lucrările mele că ar fi abstracte; ceea ce ei numesc abstract este cel mai pur realism, deoarece realitatea nu este reprezentată de forma exterioară, ci de ideea din spatele ei, de esența lucrurilor” – a spus Costantin Brâncuși despre opera sa.

R. P.

Castelul Bran, pe primul loc

Castelul Bran din România se află pe primul loc într-un top realizat de ziarul neo-zeelandez The Sun Herald, privind cele mai grozave destinații turistice făcute faimoase de personajele legendare sau de monștrii despre care se spune că au trăit sau trăiesc în zonă.

Reputația regiunii în care se află castelul, în care se spune că sălășluiesc creaturi înfricoșătoare ale nopții – se datorează scriitorului Bram Stoker, cel care a creat legenda Contelui Dracula.

Pe locul al doilea, se situează Loch Ness din Scoția, în care se presupune că ar trăi monstrul din Loch Ness, o uriașă creatură acvatică.

Pe locul trei, s-au clasat Devil's Marbles (Bolovanii diavolului), două roci uriașe din Australia despre care aborigenii spun că ar fi ouăle unui șarpe uriaș, relatează Rompres.

Sudoku

	1		5	3			6	7
							3	
	6				4	9		
5	2	3			7		4	9
1								6
6	4		9			1	5	3
		2	3				8	
	3							
9	5			7	8		2	

(Soluția pe pagina a 15-a)

Ce este Sudoku? Este un joc, în formă de grilă, inventat în 1979 și inspirat de pătratul latin și de problema celor 36 ofițeri a lui Leonhard Euler. Scopul jocului este de a umple această grilă cu cifrele de la 1 la 9 respectând anumite condiții, unele cifre fiind de la început dispuse în grilă.

Orice coloană și orice pătrat de 3x3 trebuie să conțină o singură dată fiecare cifră cuprinsă între 1 și 9. Nu este nevoie de matematică. Sudoku este un joc logic.

Ungurii – pesimiști, românii – încrezători

Unul din recente sondaje de opinie, realizate prin Eurobarometru, care a cuprins întrebări legate de Uniunea Europeană, a fost derulat în toate statele membre ale UE precum și în țările în curs de aderare, informează site-ul Euroregiunii DCMT. Potrivit datelor rezultate în urma sondajului, 55 de procente din maghiari s-au declarat mulțumiți de viața pe care o duc. Aceasta îi definește

pe cetățenii unguri ca cei mai pesimiști din UE, procentajul de satisfacție în toate celelalte state fiind de 81%.

În schimb, populația României este încrezătoare în viitor, în perspectiva aderării la UE – rezultă din datele înregistrate de Eurobarometru. Alături de euro-optimism însă, românii sunt nemulțumiți de actualele condiții de viață.

R. P.

A apărut Dicționarul de capcane ale limbii române

Norma limbii române s-a înnoit în 2005 cu două contribuții decisive: DOOM-ul și Gramatica Academiei (lansată în 2006) au produs și o anumită teamă în rândul profesorilor de gimnaziu și de liceu, puși în fața unei importante dileme: cum să adapteze explicațiile științifice capacității de înțelegere a copiilor? Mai ales când profesorul însuși trebuie să își schimbe deprinderile formate de vechile lucrări normative.

O profesoară de liceu la București, Rodica Lăzăroiu, a alcătuit o culegere de „capcane”, intitulat Dicționar de capcane ale limbii române, editat la Editura Corint, București, 2006. Dicționarul nou a fost alcătuit pe baza celei de-a doua ediții din DOOM în care sunt scoase în evidență schimbările produse în limbă și reflectate în Dicționar. Aici se iau în considerare schimbări de pronunție sau de grafie, schim-

bări în flexiune și chiar sensurile cuvintelor.

Dicționarul specifică și greșelile frecvente. O problemă delicată o constituie adaptarea neologismelor din mai multe puncte de vedere (grafie, flexiune), problema rezolvată de DOOM-ul nou în conformitate cu uzul, atât în sensul adaptării (weekend), cât și în sensul conservării formei de origine (hippy, față de forma din DOOM-ul vechi hipi).

R. Pătaș

Cele mai frumoase

Victoria Beckham

Victoria Beckham este cea mai admirată femeie din Marea Britanie. Clasamentul a fost realizat de 21st Century Young Woman's

Survey, cel mai important studiu care prezintă valorile tinerelor britanice, informează itv.com.

Soțul Victoriei, fotbalistul David Beckham, este considerat bărbatul cu cele mai frumoase picioare.

Actrița Jessica Alba, starul din „Sin City”, este considerată cea mai frumoasă femeie din lume, în timp ce Keely Hazell a fost aleasă femeia cu cel mai frumos trup.

Halle Berry, Cheryl Tweedy și Jessica Simpson au intrat și ele printre primele zece cele mai frumoase femei din lume, în timp ce Jesse Metcalfe, Johnny Borrell (Razorlight) și Prințul Harry

Halle Berry

ocupă primele trei poziții în topul celor mai arătoși bărbați.

Jessica Alba

Cheryl Tweedy

Fotbal

Start în Liga I

La sfârșitul acestei săptămâni încep luptele din primul eșalon al României, al cărui nume a fost preschimbât, din Divizia A, în Liga I. O schimbare de conținut în desfășurarea noii ediții este că din acest sezon în prima ligă se vor întrece 18 echipe, față de cele 16 din anii precedenți. În anul competițional 2006-2007, după trei ani de absență, și Aradul va avea reprezentant la cel mai înalt nivel național. Astfel, paleta primului eșalon va primi o nouă culoare prin eterna rivalitate a Vestului, dintre UTA și Poli Timișoara.

În noul sezon probabil că se va da o luptă și mai acerbă pentru primele trei poziții ale clasamentului, deoarece – datorită parcurșului internațional bun al cluburilor românești din sezonul trecut – în 2007-2008, România va avea două reprezentante în Liga Campionilor și tot atâtea în Cupa UEFA. Pentru cele patru locuri, previzibil, se vor lupta Steaua, Rapid și Dinamo de la București și trei-patru echipe întărite din provincie. Dacă luăm în considerare bugetul alocat pentru sezonul viitor, alături de cele trei echipe mari din Capitală, dispun de cei mai mulți bani Poli Timișoara și CFR Cluj, ambele declarând deschis că obiectivul lor este un loc pe podium și pentru asta patronii cluburilor sunt gata să sacrifice peste 5 milioane de euro (în jur de 1.300.000.000 ft), sume apropiate sau chiar identice cu cele ale „granzilor” capitalei. Comparativ, în campionatul Ungariei, echipa din Dobrițan dispune de cel mai mare buget, care abia atinge 2 milioane de euro. Deși din bani mai puțini, dar tot cu investiții serioase și pretenții de cupe europene se aruncă în luptă Oțelul Galați, FC Național București și FC Argeș.

În spatele gălățenilor stă întreprinderea uriașă Mittal Steel, cu un patron indian care se numără printre cei mai bogați oameni din lume, iar cei de la Pitești l-au adus ca antrenor pe fostul internațional italian *Giannini*. Pe banca tehnică a lui Dinamo se află acel *Mircea Rednic* care acum câțiva ani a făcut o echipă campioană la Rapid. La Rapid și Steaua nu s-au produs schimbări pe postul de antrenor, spre cea mai mare bucurie a suporterilor, care sunt mulțumiți de tinerii tehnicieni *Răzvan*

Marius Lăcătuș

Lucescu și Cosmin Olăroiu. Cei de la Cluj l-au păstrat pe banca tehnică pe *Dorinel Munteanu* și și-au întărit lotul cu o adevărată legiune portugheză, compusă din jucători din primul eșalon lusitan. La Timișoara continuă proiectul promovat de *Marian Iancu* și pe post de tehnician a fost adus – în urma eșecului cu *Gheorghe Hagi – Sorin Cârțu*, un antrenor care în 1991 a dat ultima campioană din provincie a României, prin echipa sa de atunci, Universitatea Craiova. Nou promovată UTA este antrenată de legenda stelistă, *Marius Lăcătuș*, care nici nu a fost instalat bine pe post și este deja noul idol al arădenilor. La prezentarea lotului, care a avut loc sâmbăta trecută, înaintea meciului amical cu FC Sopron, micuțul Stadion UTA – în urma modernizării, cu numai 8.000 de locuri – s-a umplut până la refuz. Iar sâmbătoarea localnicilor nu a fost stricată de oaspeții din Ungaria, care au pierdut cu scorul de 3-0.

Cele două reprezentante ale vestului vor începe sezonul în fața propriilor suporterii. Arădenii o să dea piept vineri cu Farul Constanța, iar Poli Timișoara va juca un derby adevărat cu Steaua București, sâmbătă seara, începând cu ora 21.

Nadia Comăneci a intrat în istorie acum 30 de ani

La 17 iulie s-au împlinit exact 30 de ani de când gimnasta *Nadia Comăneci* a primit prima notă de 10 din istoria acestui sport, la Jocurile Olimpice de vară de la Montreal, în proba de paralele din concursul de individual compus. La Olimpiada din 1976, Nadia a câștigat 6 medalii, dintre care trei de aur, două de argint și una de bronz.

Istoria acestei note de 10 a devenit binecunoscută peste ani. Pe ecran a fost afișată nota 1.0, explicația fiind simplă: Ordinatorul firmei Swiss Timing nu fusese programat pentru nota 10. Micuța gimnastă română de numai 14 ani, obținea în 1976 alte șase note de 10 la JO de la Montreal. Nadia Comăneci a mai cucerit două medalii de aur și două de argint la Jocurile Olimpice din 1980, de la Moscova. Pe lângă succesele olimpice, Nadia a cucerit trei titluri europene la individual compus, în 1975, 1977 și 1979 și două la Campionatele Mondiale (aur la bârnă, în 1978, și cu echipa, în 1979). Jocurile de la Montreal au fost denumite, pe bună dreptate, „Olimpiada Nadiei Comăneci”. Pentru a sensibiliza importanța gimnastei în istoria acestui sport iată doar câteva din titlurile apărute în presa vremii:

Sports Magazine (Franța): „Ce să faci? Ce să mai spui? Cum să vorbești despre atâta frumusețe?... Toate superlativele nu vor reuși vreodată să exprime emoțiile produse...”

Sports Illustrated (SUA): „Nadia Comăneci a fost strălucitoare, a captat atenția tuturor și, din cauza tinereții sale, o mare doză de speranță a aureolat imediat numele campioanei. Toți

au înțeles imediat că au în față desăvârșirea...”

New York Times (SUA): „Evoluția Nadiei Comăneci este atât de strălucitoare, încât te înfioară...”

Newsweek (SUA): „Am văzut cel mai pur și cel mai vesel spectacol pe care Jocurile Olimpice îl pot oferi,

și fiecare răsucire, fiecare salt, fiecare zâmbet dovedeau că vedeta era demnă de rolul ei...”

L'Equipe (Franța): „Sub atingerea sa abia simțită, calul de sărituri devine Pegas, capătă aripi. Nadia pornește în zbor...”

Daily Telegraph (Anglia): „Românca Nadia Comăneci este o culme de perfecțiune și măiestrie...”

L'Express (Franța): „Cu Nadia Comăneci, gimnastica olimpică a devenit, pur și simplu, artă...”

Nadia îi vorbește fiului ei de o lună numai în limba română

Revista americană *People Magazine*, o renumită publicație care abordează viața personalităților, a publicat nu demult un fotoreportaj ce-l înfățișează în premieră pe micuțul *Paul Dylan*, copilul Nadiei Comăneci și al lui *Bart Conner*. Băiețelul s-a născut pe 3 iunie, cu 3 săptămâni mai devreme decât era programat și a trebuit să rămână în spital aproape două săptămâni pentru a câștiga în greutate. El are acum 3 kilograme, după ce s-a născut cu 2,1 kilograme. Pentru a-l obișnui pe micuț cu limba, Nadia îi vorbește în prezent doar în limba română. Fosta gimnastă, care va împlini 45 de ani în noiembrie, a declarat că în perioada sarcinii s-a îngrășat doar 8 kilograme, pe care acum deja le-a dat jos. Apariția lui Paul Dylan i-a dezvoltat lui Bart Conner simțul umorului. „Cred că atunci când or să-i cadă lui Dylan primii dințișori, și nouă o să ni se întâmple la fel, dar de bătrânețe”, a glumit Conner, care are 48 de ani.

Box

Două medalii de bronz la Europene

România a încheiat cea de-a 36-a ediție a Campionatului European de Box cu două medalii de bronz, atât *Ionuț Gheorghe* (64 kg), cât și *Constantin Bejenaru* (81 kg), pierzând în semifinale. Acesta din urmă a abandonat în repriza a treia în fața lui *Ismayl Sillakh* (Ucraina). Ajuns la Plovdiv (Bulgaria) după ce în urmă cu o lună și jumătate a fost înjunghiat pe litoral, Ionuț Gheorghe n-a mai reușit o evoluție mira-

culoasă și în penultimul act al competiției. După un meci echilibrat, el a cedat

la puncte, 18-31, în fața reprezentantului țării gazdă, *Boris Giorgiev*.

GURMANIA

Adevăratul festival gastronomic
al românilor din Ungaria, ediția a II-a

28-30 iulie 2006
Chitighaz, Parcul Castelului Almássy

28 iulie, vineri

16.00 Deschiderea festivă
16.30 Program cultural cu participarea echipelor
de dansuri, ansamblurilor, soliștilor români
din Ungaria
19.00 Concert Româncok
20.00 Concert Dolly Roll

30 iulie, duminică

9.00 Parcul copiilor
9.30 Participarea la Sfânta Liturghie
din biserica ortodoxă
12.00 Masa de prânz
13.00 Expoziții
14.00 Concursuri și întreceri sportive
pentru copii
19.00 Concert Bikini

29 iulie, sâmbătă

9.00 Înregistrarea echipelor
10.00 Concurs de gătit
11.00 Program dedicat copiilor
(teatru de marionete, jocuri
distractive)
13.00 Anunțarea rezultatelor,
masa de prânz
14.00 Program cultural românesc
(în pauze tragerea tombolei)
15.00 Spectacolul de țiteră a lui
Szegedi Imre
19.00 Concert Stefi și Zsizi
20.00 Concert de muzică ușoară
românească

Festivalul se organizează
sub înaltul patronaj al
PSS Sofronie, Episcopul
Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria
și al domnului
prof. univ. dr. **Aurel Ardelean**, rectorul
Universității de Vest „V. Goldiș” din Arad

Organizatori:
**Asociația Gastronomică
a Românilor din Ungaria,
Uniunea Culturală
a Românilor din Ungaria**

Partener media:
„Foaia românească”

FOAIA
românească
28 IULIE 2006
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Ștefan Crăsta, Anca Liana Crișan. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Bichișciaba, str. Luther nr. 5/B. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichis și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2006: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja.